

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VIII. Quænam sit Du-Vallij Theologi in hac quæstione sententia; quódque
remedium illi substituat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Vide *Glossarium Pragmaticum* tit. de causulis f. ult. verbo, *Fareb.*

rescissam, & Concordatorum promulgationem, emiserunt à Papa ad ipsum melius consultum vel ad synodum universalem. Sed ex iis formulis constat hæc remedia nunquam adhibita, nisi cùm de causa communī & de manifesta canonum eversione ageretur, quæ universam Ecclesiam Gallicanam respi- ceret.

VII. Porro dubij fuisse videntur majores nostri in formula appellationis istius consti-
tuenda, quam disjunctiva dictione protule-
runt: *Ad Pontificem, vel ad Concilium, ad quem,*
vel ad quos provocandum esset. Hujus formulæ
auctores fuerunt illi qui Philippi IV. Regis
& Gallicanæ Ecclesiæ appellatorum libel-
lum conceperunt anno M C C C I I I, quam
securi sunt posteri. Quod ab eis consultò fa-
ctum est, cogitantibus duplice remedio ap-
pellationis ad Papam & ad Concilium sub-
veniri posse. Ut enim Principes, et si raro,
ali quando tamen in auditorium suum res ju-
dicatas induci patiuntur; ita ex Innocentio
primo & Nicolao, quorum verba refert
Gratianus, sententia Romane sedis potest in
& melius commutari, cùm subreptum aliquid fue-
rit, aut ipsa pro consideratione statum, vel tem-
porum, seu gravium necessitatum dispensatione,
quædam ordinare disponit. Vnde Ivo malebat
ab ipsa sede ad ipsam confugere Clericos
quam ab Ægypto auxilium petere, id est, à
regia potestate: *Queniam*, inquit, *judiciale*
Romane Ecclesiæ à nemine foris retractari posse;
eadem Romana Ecclesia docente didicimus; si qui
ali quando se pregravatos ipsius Ecclesiæ auctoriti-
tate conqueruntur, hoc eis consilium damus, ut
non descendant in Ægyptum proper auxilium
sed ab ipsa ad ipsam confugiant; & inde expetant
levamen, unde conqueruntur accepisse gravamen
quia que ali quando corrigit paterna severitate
eadem frequenter colligit materna pietate
Quamvis autem remedium istud juris extra-
ordinarium, restitutio in integrum, vel re-
tractatio, aut supplicatio dici deberet; at
tamen ab Interpretibus appellatio à Papa mal
informato ad melius informandum dicta est; ar-
gumento ducto à verbis Vlpiani, qui contra
rescriptum Principis provocari posse dixit
etsi in specie ab Vlpiano proposita rescrip-
tum ad consultationem Præfidis provincialia
qui consulendo mentitus erat, à Principi
datum sit; & appellandi jus tribuatur non
rescripto, sed à sententia Præfidis; non a
Principem, sed ad superiorem magistratum
Satius esset exemplo Machera niti, apud
Plutarchum; qui à dormiente Philippo, a
eundem vigilanter appellabat. His tame-
nissimis, ne controversiam de verbis institui-
re videamus, certum est has appellationes
Papa ad eundem illo seculo suffragiis Inter-

pretum receptas fuisse, quod Ivo aptius confugium ab ipsa ad ipsam dixit; quemadmodum appellations ad futurum Concilium aliquando usurabantur. Itaque non eo consilio disjunctivis verbis appellabant maiores nostri, ac si dubitarent quenam auctoritas Papæ aut Concilij esset appellanda, ut quibusdam visum; sed utroque remedio suis rebus prospicere curabant; scilicet uno in subsidium alterius suffecto. Posset alia ratione eorum consilium explicari; scilicet ad jus cogendi Concilij & ordinandi respexisse, quod Pontifici competit, adeoque sedis apostolicæ auxilium appellationsis formula implorandum videatur; præcipue cum antiquitus mos ille obseruator fuerit ab Eutychie, à Flaviano, & à Chrysostomo, ut etiæ Concilium Oecumenicum appellaverint, libellum tamen appellatorium ad Romanum Pontificem dederint; cuius deinde studio Concilium plenarium cogeretur, cui ipse per se aut per Legatos suos præfasset. Quare Gallicani Episcopi ne temerè ab antiqua consuetudine discederent, formula sua Pontificem, sedem apostolicam, & synodus universalem complexi sunt. Deinde ista verborum conceptione obviam ibant scrupulis cavillationibus quæ à forensibus Magistris, in opinionum dissidio, quod tunc vigebat, moveri potuissent. Disputabar enim eo seculo à Romanis, an Papa superior esset Concilio; & Vlpiano placuerat, ei qui minorem judicem appellasset, errorem officire, atque ideo errantem appellationsis beneficio excidere. Itaque in omnem eventum hac disjunctiva appellatione etiam apud ipsum Romanos sibi consulebant.

VIII. Questionem istam de appellacione ad futurum Concilium, veterum actorum inficiatione, & rationibus aliquot adductis confecit vir eruditus Theologie Professor Andreas Du-Vallius; à quo eas petere licet, si cui methodus nostra plenè non satisfecit. Ex quo auctore hæc verba transcribenda duxi, ut quæ sit hujus sententia constet: *M-
neas itaque hoc ratum & constans, omnem à Summo Pontifice ad Concilium, sive futurum, sive
presentem, appellationem esse prouersus illicitam; idque sive Papa sit infra sive supra Concilium,
cum rationes allate in utraque sententia concludant. Dices, Principes & Republicas graviter
nonnunquam conqueri se à Pontificibus graves
injurias pati, nullumque ad has depellendas effi-
cacious remedium esse preter provocationem ad
Concilium generale. Respondeo non licere prop-
terea ad Concilium provocare; cum Principes sibi
suisque rebus possint alia via consulere, satiscent
non obediendo mandatis Pontificis; imo si aliter
non possunt sibi succurrere, strenue prudenterque
resistendo,*

Sic Alexander à Turrellib^s, eccl^s.
christiana, pag. 26.
ad appellat ipsius papa
Papa dominicus
ad ipsum vigilan-
tia.

Plutarchum ; qui a dormiente Filippo , ad eundem vigilantem appellabat . His tamen omisssis , ne controversiam de verbis institue- re videamur , certum est has appellationes à Papa ad eundem illo seculo suffragiis Inter-

& Imperij Lib. IV. Cap. XVIII.

265

*resistendo, & cum ea moderatione quam superiori
questione, ubi de inquis & Ecclesie pernicio-
sissimis pensionibus, assignavimus.*

ferunt à Defensoribus Ecclesiarum, quos ab Imperatore petendos decrevit Concilium Africanum, ad tuendos patrocinio suo pauperes, de quibus alibi à nobis dicitur.

*nō etiam temera-
toribus praesentis
saturnia ferren-
der quinquegurgi-
librarium aut.*

C A P V T X V I I I .

Synopsis.

I. Si Episcopi invadenter jurisdictionem regiam, prohibitionibus & multis rebantur judices seculares, exemplo Justini Imperatoris, qui lege coercuit Defensores Ecclesiarum.

11. Titulus bonorum capionis exemplum peti potest ex Ivone ; qui refert contentio- nem quæ orta erat inter Regem Ludovicum VI. & Belvacensem Clerum , ob accusatio- nem adversus Canonicum illius Ecclesie in- stitutam. Hinc privilegio persona , Belva- censis Ecclesia Clerici cognitionem ad fe- trahebat ; inde , facti conditione curia Re-

*I. Bona Clericorum capta ad tuendam juris dictio-
nem regiam, ex Ivone, è Capitularibus Caroli Calvi.
Hincmaro, & Philippo quarto. Principes nostri non
sunt sum expulsione à fede, que erat pana à legibus in-
dicta, quam Constantinus induxit. Suspenso ab officio
irrogata à Justiniano; & è Theodosio. Sed hic seque-
batur Concilium Ephesinum adversus Joannem An-
tiocenhum. Hispani pellunt regno contumaces Episco-
pos, & redicibus privant. Modestius se gerunt Galli.*

et ceteris, hinc, haec conditione curia Regis judicium sibi asserebat. Consultus Ivo à Belvacensibus respondit, si audiencia regalis curia respueretur, Regem offendit; ceterum eorum desiderium jure niti. Attamen obsistendi pertinaciter consilium non praebutur; quia nesciebat an parati essent ad ea incommoda ferenda quae hanc contumaciam sequebantur; quorum ille descriptio-

III. Vetus ad Concilio Lugdunensi ne judices ecclesiastici cogantur censuras tollere, personis vel bonis captis; aut qui his utuntur, earum usi desistere.

clam iisquebantur; quorum illi decriptionem his verbis instituit: *Si autem sciremus vos esse paratos ut cum gudio tolerare possetis*

I. V. Lex illa recepta a Gallis ; sed interpretatio adjecta ; ita ut locum haberet in vera censura , non autem in ea que est nulla , quaeve iura regia violat . Hoc interpretatio continetur mandatis Philippi IV. perlatiss ad Pontificem per Episcopos legatos Regis , in causa Capituli Carnotensis . Bona capiuntur , non propter censuras precise , sed propter invasam jurisdictionem . Baillivus Carnotensis de juribus regii se responsorum eavet in curia Regis , de spirituali coram judice competenti .

ruinas domorum, exterminationes corporum, rapinas bonorum vestrorum, possemus vos exhortari ut seceremini consilium Susanna, que magis elegit in manus hominum incidere quam Dei legem dereliquere. Sed quia in donis spiritualibus consilium & fortisudo conjuncta sunt, consilium aliud nisi quod patientia vestra tolerare possit, dare non audemus, quia qualis vestra sit fortisudo ignoramus. Vidimus superius, ex Capitu-

V. Ea interpretatio locum semper habuit in Gallia, statim post Concilium Lugdunense. Veritum tamen lege Philippi IV. ne domus diriserentur, ut antea fiebat. Bona capi solita, post Concilium Lugdunense docem Durandus Episcopus Mimatensis & Guillelmus de Nogareto.

ad signatam. Vidi enim imperium, ex Capitalibus Caroli Calvi, decimas interversas, si praepceptis regis non obtineretur; & ex Hincmaro, bonis suis exturbatos Episcopos, si Regis jurisdictionem auctoritate ecclesiastica infringere vellent. Quod obtinebat

I. **Q** VAE hucusque diximus observata sunt, si à Romana curia iuribus regis injuria fieret. Quando autem ab Episcopis regni in detrimentum secularis jurisdictionis aliquid tentari contingebat, regij magistratus regiam jurisdictionem tuebantur prohibitionibus decretis adversus Clericos; deinde si contra niterentur Episcopi aut eorum Vicarij, & jurisdictionem quoque suam censuris defendenter, penale judicium adhibebant, scilicet pignorum capionem, & mulieratum exactiōnēm, donec ab invasione cessatum esset. Hac ratione compescuit olim Defensores Ecclesiarum Iustinus Imperator, constitutione lata, qua illos monet ut ab insinuatione testamentorum abstineant, quæ soli Magistro census in urbe regia competebat, pena quinquaginta librarum auri temeritoribus legis indicta. Defensorum Ecclesia munus Clericis ab Episcopo conferebatur, ut patet ē canonē Concilii Chalcedonensis, qui longè dif-

admodum recens Iovinis, *ta et cetera* alium
M C V, ut patet ex hac epistola, & ex altera
ejusdem auctoris superius laudata. Quæ
consuetudo editio Philippi IV. firmata, ad
hæc usque tempora perduravit. Alienam à
temporibus suis & ab ecclesiastice discipline
reverentia Principes nostri existimarent
penam illam quæ contumacibus Episcopis
irrogata est aliquando ab Imperatoribus
Romanis, nempe expulso à sede, & suspen-
so ab executione officij, ut ex Iustiniano
superius ostendimus. Quod ille non invexe-
rat in Ecclesiam, sed à decessoribus suis hau-
serat; quorum constitutiones, expulsionum,
exilij, & multarum communionibus Cle-
ricalos frequentissime terrent. Quibus Con-
stantinus prævisse videtur, qui epistole qua
Episcopos ad Concilium Tyrium evocat,
has minas inferit: *Quid si quis, sicut minimè*
suspicor, nostrum mandatum etiam jam callide re-
jecere studens, recuset ad Concilium adventare,
hinc à nobis aliquis mittetur qui cum regio man-
dato de dignitate Gia desierat doceaturque non

Inv. epifl. 271.

Apud Theodore,
lib. 1. c. 19. §. 47
Θεοφίλος πατέρα
γυναικός αὐτοῦ ἐκ-
σάλον, οὐδὲ πα-
τέρα, οὐ ποιμέ-
νος μητέρας
πατέρας τελείωσεν.